

Тищенко Ірина Олександрівна,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
та адміністрування юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ ЩОДО НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ

У кожній країні Європейської Спільноти існують певні особливості організації та надання електронних послуг публічною адміністрацією. Завдання вдосконалення системи надання електронних послуг для країн-членів ЄС є важливим, оскільки саме через надання послуг здійснюється постійний, щоденний зв'язок між владою і громадянами. Слід наголосити, що для досвіду України цікавим буде дослідження як сучасного стану надання електронних послуг, так і передумов створення їх надання.

Наприклад, Канада є лідером інновації електронного урядування та надання послуг державними органами за допомогою інформаційних технологій. У 2003 р. Секретаріат Казначейського управління Канади (The Treasury Board Secretariat) розробив та ввів у дію обов'язкову «Програму з управління державною інформацією» (the Policy on the Management of Government Information), у рамках якої було розроблено стратегію впровадження технологій електронного урядування та моніторинг індексів е-готовності для міністерств та відомств. Програма впровадження уряду он-лайн максимально допомагає канадцам взаємодіяти з урядом, отримувати необхідну інформацію, вести бізнесову діяльність. Головним завданням проекту «Service Canada» було створення мережі центрів доступу по всій території Канади, побудованих за системою «єдиного вікна», що надають особистий доступ до послуг і програм усіх урядових установ і організацій; створення безкоштовної телефонної служби з номером 1-800 0 на території Канади, досяжної в будь-якому населеному пункті країни; розбудови урядових послуг у режимі он-лайн, через Інтернет-сайт Canada.gc.ca [1].

Одним із ключових елементів ініціативи «Електронний уряд» було об'єднання урядових послуг і програм у кластери, що полегшує громадянам пошук та отримання доступу до необхідних їм програм і послуг. Уся інформація та послуги на урядовому порталі (www.canada.gc) розподілено за трьома категоріями – послуги для громадян Канади, послуги для осіб, що не є громадянами Канади, та послуги для канадських компаній [1].

Service Canada включає 320 пунктів надання державних послуг, крім того у рамках проекту існує інституція Service Canada і працює програма сертифікації з надання високоякісних послуг. З метою досягнення вертикальної інтеграції у провінціях Канади існують і співпрацюють зі службою Service Canada агентства з надання послуг. Он-лайн-послуги становлять третину всіх трансакцій між державою і громадянами. На сьогодні завдяки спільним зу-

силлям десятків департаментів і відомств усі ці послуги доступні через федеральний портал. Принципами надання послуг є такі: доступність у будь-якому місці 24 години на добу 7 днів на тиждень; простота у користуванні та навігації; придатність для громадян з особливими потребами; конфіденційність, безпека та нерозкриття інформації; вибір найбільш прийняттого способу спілкування з урядовими структурами [1].

Успіхи канадського електронного урядування були визнані в щорічному дослідженні консалтингової компанії Accenture, яка щорічно надає Канаді перше місце в рейтингу 22 розвинених країн світу. Канада є однією з небагатьох країн, які досягли високого розвитку електронного урядування у цій сфері.

Процес формування електронних послуг у Грузії розпочався зі створення Національного агентства державних реєстрів [2], який почав здійснювати реєстрацію об'єктів нерухомості та юридичних осіб з можливістю отримання відповідного документа в електронному вигляді.

У 2010 р. було створено Агентство обміну даними (DEA), завданнями якого є розвиток електронного урядування, забезпечення електронної взаємодії між державними відомствами, створення та підтримання належного функціонування відповідної інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури.

Найбільш цікавою особливістю електронного урядування Грузії є Будинки Юстиції – державні установи, які було створено у 2011 р. і які спеціально призначені для надання державних послуг. Такі Будинки Юстиції забезпечують можливість отримати особі державну послугу, починаючи від отримання посвідчення особи, закінчуючи реєстрацією майна або шлюбу у режимі «Єдиного вікна». При цьому ці самі послуги можна отримати, не виходячи з дому, в електронному вигляді, для чого особа повинна мати ID-картку, пристрій для її зчитування та доступ до Інтернету [2].

У Грузії організація електронної міжвідомчої взаємодії має багато спільного з Європейською структурою сумісності (European Interoperability Framework). Використання методології European Interoperability Framework дозволяє забезпечити електронну взаємодію між відомствами, яка включає в себе організаційні, семантичні та технічні складові [2].

Корисним для використання в Україні є створення Єдиного державного реєстру інформації, на кшталт такого, який існує в Грузії. Закон Грузії «Про єдиний державний реєстр інформації» є правовою основою регулювання в публічному секторі Грузії реєстрів, баз даних та інформаційних систем. Крім того, цим законом регулюються відносини, пов'язані з технічним забезпеченням процесів, пов'язаних з передачею, отриманням та зберіганням інформації, здійсненням сумісності різних інформаційних систем, а також здійсненням стандартизації правил ведення реєстрів, баз даних, інформаційних систем, надання послуг, а також реалізацією державної інформаційної політики [3].

Єдиний державний реєстр інформації Грузії веде Агентство з обміну даними, яке є юридичною особою публічного права і діє при Міністерстві юстиції Грузії. Це агентство здійснює діяльність, пов'язану із встановленням та

виконанням єдиних стандартів баз даних інформаційних систем надання публічних послуг, здійснює електронну взаємодію з інформаційними системами публічної адміністрації у сфері надання послуг [3].

Досвід Грузії дозволяє зробити висновок, що в Україні також слід створити відповідного суб'єкта, який повинен вести всі державні електронні реєстри, встановлювати єдині стандарти надання електронних послуг, забезпечувати електронну взаємодію органів публічної адміністрації та технічне обслуговування.

Такі суб'єкти, що забезпечують єдині технічні стандарти електронних послуг та електронну взаємодію, існують в усіх країнах Європейської Спільноти (European Interoperability Framework).

Таким чином, аналіз досвіду зарубіжних країн щодо становлення та сучасного стану надання електронних послуг свідчить про те, що запровадженню електронних послуг передувала низка заходів правового регулювання, які визначали поступовість створення всіх необхідних правових, організаційних та фінансових умов, спрямованих на перебудову форм і методів діяльності публічної адміністрації у сфері надання електронних послуг.

1. Примеры внедрения: использование информационных технологий в процессе государственного управления, опыт зарубежных стран. URL: <http://www.microsoft.com/rus/government/casestudies/foreign.asp>

2. Електронний уряд Грузії. URL: www2.deloitte.com/.../Electronic%20government%20of%20Georgia.pdf.

3. Про державний реєстр інформації: Закон Грузії від 5 травня 2011 р. URL: <http://www.matsne.gov.ge>.

Філянїна Людмила Анатоліївна,
доцент кафедри теорії
та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

СТАН ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Загроза безпеці однієї держави впливає на дружні відносини сусідніх держав та створює загрозу для міжнародного миру. Використовуючи власні збройні сили Російська Федерація (далі – РФ, Росія) анексувала територію Автономної Республіки Крим (далі – АРК, Кримській півострів), тим самим порушила принципи: суверенної рівності держав; незастосування сили або погрози сили; добросовісного виконання прийнятих на себе (державу) зобов'язань відповідно до міжнародного права (порушення Договору про дружбу і співробітництво між Україною і РФ, Будапештського меморандуму про гарантії безпеки у зв'язку з приєднанням України до Договору про нерозпов-